

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין

נ"א.

עין משפט
נר מצוה

ק"ב א מ"י פ"י מהל'
מלכים הל"ט:
ב מ"י ש"ס:

א) כ"י ובע"י אוחל אמר
ב) ג' מ"י מוספות מגינה
ג) ד"ה אין מוסרין
ד) נבכות מ. פסחים מט';
ה) ז"ק לת. ע"ז ג.
ו) נעיל מ. א. א. ס"א אינו
ז) נעיל ולבני מ. ח. נעיל
ח) ס"א נעשים.
ט) ויע"ע מוס' יבמות ס"א
ד"ה וז"ל.

והא דינין קום עשה. משפט הוא וקא חשיב: ומשני קום עשה ושז אל קעשה הוא. קום עשה משפט ושז ואל תעשה עול אפילו אינו מזהיר לעשות משפט והוא יושב ונטל מזהיר הוא שלא לעשות עול ואזהרת לא תעשו עול (ויקרא יט) אינה קום עשה והבטל מלא תעשה עול אבל אזהרת לא תעשו עול כרחיק אינה אלא קום עשה: מורשה לנו. ולא להס ואיכא משום גול דמפרש: מורשה מאורסה. אמוראי איכא דדרשי זהו גבי עס החרץ בפרק אלו עובדין בפסחים (דף מט:): מיגול קא גול לה. והא קא חשיב גול וכן נערה המאורסה דהא חביל גילוי עריות הוא: האדם ר"מ דלית ליה אהם קרוין אדם ולא עובדי כוכבים קרוין אדם ור"ש היא דדרש לה במסכת יבמות (דף ס"א): **בשבע מנות דידהו.** עוסקין בהלכות אומן בשבע מנות להיות בקיאים בן: **בשר.** צעוד נפשו קיימת לא תאכלו זהו אבר מן החי. ודמו לדרשא אחרינה למשירי אבר מן החי דשריטם כדלקמן בשמעתין: **כיוצא בדבר אסא אומר.** שאף ישראל הזהירו על דם מן החי בסיני ומשום חיות. ורבי חנינא קאמר לה: **כי הדם הוא הנפש ולא האכל הנפש עם הבשר וו'.** כלומר לא תאכל עם הנפש הנזכר בראש המקרא צעוד הנפש עם הבשר: **ורבנן ההוא.** דקמין דם לאזהרת אבר מן החי לא למסרי משום חיות סמכי אלא למסר דם הקזה שהנפש יולאה בו משום דם הוא דסמכיה דלא תימא אזהרת דם גבי חזמת מנכרין ומנאכין כתיב (דברים יב) דם שחיטה הוא דהוי דם אכל דם הקזה לא הוי דם להכי אקשייה אבר מן החי מה אבר מן החי אסור מחמת איסורו אף דם מן החי מזהיר עלה משום דם ובלבד שיהא דם הנפש אכל דם הקזה שאין הנפש יולאה בו אינו קרוי דם אכל איסור חיות לא נזכר בו ולא בשום דם ובכריתות (דף כ"ג) מפרש איזהו דם הקזה שהנפש יולאה בו מטיפפה השמעתה ואילך משאול מתחיל לנאת שחור: **למה לי למכב.** אבר מן החי בסיני ובצני נח אטו ישראל משום דקבלו תורה יצאו מכלל מנו' הראשונה בשלמה עבודת כוכבים וגילוי עריות בסיני למילתייהו נשנית לפי שלא פרשו כ"כ בצני נח על אלו עבירות (ט) עושן עליהם וכן בעריות לפרש עושן אלא אבר מן החי למה לי להדורי: **לזה ולזה נאמרה.** כדמפרש לקמן מדנשנית עבודת כוכבים וגילוי עריות בסיני ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו אף לאחר מתן תורה כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' ובגלל התועבות האלה וכן בעריות (ויקרא יח) כי את כל התועבות האלה שמע מיניה כי היצ קודשא ברין הוא תורה לישראל לא שקלינהו להך מצני נח וכדקיימי להו קיימי וכל שלא נשנית בסיני נאמר לישראל ולא לצני נח מסיני ואילך אע"ג דעד סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה בסיני כדאיתא בעבודת כוכבים ובגילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים וצילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים וכל שאין להם עולין וקמין פריך דילמא להכי לא נשנו דלצני נח הוא דאסידי ולא לישראל ומשני ליה מידי לישראל שרי ועובדי כוכבים אסור שכינא מכלל בני נח להתקדש יצאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיק אומה שלא נשנית אינה בצני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטעו מצני נח מתן תורה ואילך: **ואנו אין לנו.** אזהרה בצני נח ולא נשנית בסיני אלא גיד הנשה: **ואלינא דרבי יהודה.** דלמר בפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאמר גיד הנשה שחייב בני נח אחרת ורבנן פליגי ואמרו בסיני נאמר ולא להס אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום המנשה על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להס ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני נח דהא בני ישראל כתיב (בראשית לב) והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוהרץ לשנותן בסיני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל ובעוד שהיו בני נח נמי להס נאסר ולא לאחריים אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמריין להו: **ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו.** שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' ופירש רש"י: **וארי יפת תואר.** שאסורה להס כדאמר לעיל (דף מ) **לאו בני כיבוש נינהו.** לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: **משום דלאו בני מחילה נינהו.** שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול בעיניהם שעובדין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אכל בני נח אחרים הם: והרי

אלא האדם. פרש"י ולית ליה לר"מ אהם קרוין אדם וקשה דכפ"ק לכריתות (דף ק) פטר סך משמח השמחה לעובד כוכבים ומשמע דהוי טעמא משום דכתי' על שר אדם לא יסך אהם קרוין אדם מיהו מניינו למימר דטעמא משום דכל שיטנו בסך שיטנו בצל יסך וכל שאינו בסך אינו בצל יסך וי"ס דגרסי אלא רבי ירמיה ור"ת מפרש דיש חילוק בין אדם להאדם (כי אדם רלונו ע"ד הימרון לאדם המעולה ומעוטר בתורת ה') **תדע דלא מייתי בפרק הבא על יבמות (יבמות דף ס"א.)** וס"א מדכתיב במצרים כל האדם וההנמה (שמות ט) והא דקאמר הכא כהנים לויים וישראלים לא נאמר היק' לא נאמר אלא דלשפתמם כהנים לויים וישראלים וה"ל משולם פי' דוקא גבי פורענות קורא אותם אדם דאין ראוי לכתוב שם ישראל אכל גבי האדם ומי זהם ה"ל למכתב כהנים לויים וישראלים כמו שרגיל בכל מקום כדכתיב (ויקרא כ"א) אמור אל הכהנים (שמות יח) ואל הלויים מדבר (שמות יז) **דבר בני ישראל והכי איתא במדרש** ויכולו מה אקוב לא קבה אל שלא הזכיר שמו על פורענות אדם כי יהיה צעור בשרו נגע לרעת כי תהיה בלתי נאמר ולא לישראל אלא יעמדו לברך את העם וגבי פורענות אלה יעמדו על הקלה והא דפריך התם מהך קראי אף ע"ג דעובדי כוכבים נמי קרויים אדם מ"מ פריך שפיר כיון שמכנה גבי פורענות את ישראל בלתי היכא דלא איירי אלא בעובדי כוכבים לא היה לו לקריתן אדם: **אף דם מן החי.** ולרבינן אבר מן החי וקשה דמנא דלעיל (דף כ"ג) (דדריש) דל"ל אבר מן החי מאכל אכל ולא מוקי האי קרא אלא למישרי שריטם כדנפקא לקמן מי שדמו חלוק מצטרו:

ורבנן ההוא אדם הקוה. בפרק גיד הנשה (חולין ק"ב) מוקי לה דאבר מן החי נוהג בין בטומאים בין בטוהרי' והכא דמוקים לה לדם הקזה כמ"ד התם (דף ק) אינו נוהג אלא בטוהריין: **נאמר** בצני נח. עובד כוכבים ששבת לא שייך כאל דישראל הזהירו לשבות: **ר"בא** מידעם ד"ישראל שרי. צדנר שהוא מנוה לישראל לא אמריין הכי העובד כוכבים ששבת חייב ולישראל מנוה אף על גב דנשנית שבת אין מנוה לישראל מ"מ יש עליו מנות שציתת שבת ועל העובדים דעובד כוכבים חייב וישראל פטור אע"ג דפטור מ"מ לא שרי מיהו קשה דאמריין בפרק בן סורר ומורה (לקמן דף ע"ג) יאל ראשו אין נוגעין בו דאין דוחין נפש מפני נפש אכל קודם

שאל ראשו החי' פושטת ידה וחתמתו לאצרים ומולאה כדי להליל את אמו וכה"ג בעובד כוכבים אסור כיון שהזהירו על העובדים וי"ל דהא נמי בישראל מנוה כדי להליל ואפשר דאפילו בעובד כוכבים שרי: והא

סיני נטעו עליה מדלל הדך תנייה בסיני כדאיתא בעבודת כוכבים ובגילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים וצילוי עריות דאיענש עובדי כוכבים וכל שאין להם עולין וקמין פריך דילמא להכי לא נשנו דלצני נח הוא דאסידי ולא לישראל ומשני ליה מידי לישראל שרי ועובדי כוכבים אסור שכינא מכלל בני נח להתקדש יצאו ולא להקל עליהם ולזה ליכא למימר דא"כ אמאי איתני עבודת כוכבים הילכך על כרחיק אומה שלא נשנית אינה בצני נח. הילכך אס לא נשנית אבר מן החי הוה אמינא נטעו מצני נח מתן תורה ואילך: **ואנו אין לנו.** אזהרה בצני נח ולא נשנית בסיני אלא גיד הנשה: **ואלינא דרבי יהודה.** דלמר בפרק גיד הנשה (חולין דף ק) מצני יעקב נאמר גיד הנשה שחייב בני נח אחרת ורבנן פליגי ואמרו בסיני נאמר ולא להס אלא שנכתב במקומו ואחר מתן תורה כתבו משה במקום המנשה על העמית לידע מאיזה טעם נאסר להס ולרבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני נח דהא בני ישראל כתיב (בראשית לב) והא דקאמר הכא דאותן העומדות באיסורין לצני נח לעולם הוהרץ לשנותן בסיני לאו משום דאי לא אהדרינהו הוה אמינא נגמר מגיד הנשה דלא נשנית לישראל נאמר ולא לצני נח דמהא ליכא למיגמר שהרי לא נאסרה אלא לישראל ובעוד שהיו בני נח נמי להס נאסר ולא לאחריים אלא מדאיתני עבודת כוכבים הוה גמריין להו: **ואשכחן דאיענש עובדי כוכבים עלייהו.** שבע אומות כדכתיב (דברים יח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו וגו' ופירש רש"י: **וארי יפת תואר.** שאסורה להס כדאמר לעיל (דף מ) **לאו בני כיבוש נינהו.** לא נתנה ארץ לכבוש כי אס לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כיבוש: **משום דלאו בני מחילה נינהו.** שאף לישראל נטעו על הגול אלא שפחות משה פרוטה אינו נחשב גול בעיניהם שעובדין על מדתן שרחתמן הן ומוחלין על דבר קל אכל בני נח אחרים הם: והרי

זה דם מן החי) ורבנן ההוא לדם הקזה שהנשמה יוצאה בו הוא דאתא למה לי למיכתב לבני נח ולמה לי למשני בסיני כד' יוסי בר' חנינא דא"ר יוסי בר' חנינא כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח ואנו אין לנו אלא גיד הנשה ואליבא דר' יהודה אמר מר כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה אדרבה מדנשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח מדאיתני עבודת כוכבים בסיני ואשכחן דענש עובדי כוכבים עילויה ש"מ לזה ולזה נאמרה: לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח: אדרבה מולא נישנית בסיני לבני נח נאמרה ולא לישראל ליכא מידעם דלישראל שרי' ולעובד כוכבים אסור ולא והרי יפת תואר התם משום דלאו בני כיבוש נינהו והרי פחות משה פרוטה התם משום דלאו בני מחילה נינהו: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונישנית בסיני לזה ולזה נאמרה והרי

זה דם מן החי) ורבנן ההוא לדם הקזה שהנשמה יוצאה בו הוא דאתא למה לי למיכתב לבני נח ולמה לי למשני בסיני כד' יוסי בר' חנינא דא"ר יוסי בר' חנינא כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח ואנו אין לנו אלא גיד הנשה ואליבא דר' יהודה אמר מר כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה אדרבה מדנשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח מדאיתני עבודת כוכבים בסיני ואשכחן דענש עובדי כוכבים עילויה ש"מ לזה ולזה נאמרה: לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח: אדרבה מולא נישנית בסיני לבני נח נאמרה ולא לישראל ליכא מידעם דלישראל שרי' ולעובד כוכבים אסור ולא והרי יפת תואר התם משום דלאו בני כיבוש נינהו והרי פחות משה פרוטה התם משום דלאו בני מחילה נינהו: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונישנית בסיני לזה ולזה נאמרה והרי

זה דם מן החי) ורבנן ההוא לדם הקזה שהנשמה יוצאה בו הוא דאתא למה לי למיכתב לבני נח ולמה לי למשני בסיני כד' יוסי בר' חנינא דא"ר יוסי בר' חנינא כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח ואנו אין לנו אלא גיד הנשה ואליבא דר' יהודה אמר מר כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה אדרבה מדנשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח מדאיתני עבודת כוכבים בסיני ואשכחן דענש עובדי כוכבים עילויה ש"מ לזה ולזה נאמרה: לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח: אדרבה מולא נישנית בסיני לבני נח נאמרה ולא לישראל ליכא מידעם דלישראל שרי' ולעובד כוכבים אסור ולא והרי יפת תואר התם משום דלאו בני כיבוש נינהו והרי פחות משה פרוטה התם משום דלאו בני מחילה נינהו: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונישנית בסיני לזה ולזה נאמרה והרי

זה דם מן החי) ורבנן ההוא לדם הקזה שהנשמה יוצאה בו הוא דאתא למה לי למיכתב לבני נח ולמה לי למשני בסיני כד' יוסי בר' חנינא דא"ר יוסי בר' חנינא כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח ואנו אין לנו אלא גיד הנשה ואליבא דר' יהודה אמר מר כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה אדרבה מדנשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח מדאיתני עבודת כוכבים בסיני ואשכחן דענש עובדי כוכבים עילויה ש"מ לזה ולזה נאמרה: לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח: אדרבה מולא נישנית בסיני לבני נח נאמרה ולא לישראל ליכא מידעם דלישראל שרי' ולעובד כוכבים אסור ולא והרי יפת תואר התם משום דלאו בני כיבוש נינהו והרי פחות משה פרוטה התם משום דלאו בני מחילה נינהו: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונישנית בסיני לזה ולזה נאמרה והרי

זה דם מן החי) ורבנן ההוא לדם הקזה שהנשמה יוצאה בו הוא דאתא למה לי למיכתב לבני נח ולמה לי למשני בסיני כד' יוסי בר' חנינא דא"ר יוסי בר' חנינא כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח ואנו אין לנו אלא גיד הנשה ואליבא דר' יהודה אמר מר כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה אדרבה מדנשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח מדאיתני עבודת כוכבים בסיני ואשכחן דענש עובדי כוכבים עילויה ש"מ לזה ולזה נאמרה: לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח: אדרבה מולא נישנית בסיני לבני נח נאמרה ולא לישראל ליכא מידעם דלישראל שרי' ולעובד כוכבים אסור ולא והרי יפת תואר התם משום דלאו בני כיבוש נינהו והרי פחות משה פרוטה התם משום דלאו בני מחילה נינהו: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונישנית בסיני לזה ולזה נאמרה והרי

זה דם מן החי) ורבנן ההוא לדם הקזה שהנשמה יוצאה בו הוא דאתא למה לי למיכתב לבני נח ולמה לי למשני בסיני כד' יוסי בר' חנינא דא"ר יוסי בר' חנינא כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח ואנו אין לנו אלא גיד הנשה ואליבא דר' יהודה אמר מר כל מצוה שנאמרה לבני נח ונשנית בסיני לזה ולזה נאמרה אדרבה מדנשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח מדאיתני עבודת כוכבים בסיני ואשכחן דענש עובדי כוכבים עילויה ש"מ לזה ולזה נאמרה: לבני נח ולא נשנית בסיני לישראל נאמרה ולא לבני נח: אדרבה מולא נישנית בסיני לבני נח נאמרה ולא לישראל ליכא מידעם דלישראל שרי' ולעובד כוכבים אסור ולא והרי יפת תואר התם משום דלאו בני כיבוש נינהו והרי פחות משה פרוטה התם משום דלאו בני מחילה נינהו: כל מצוה שנאמרה לבני נח ונישנית בסיני לזה ולזה נאמרה והרי